بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-JC/14

- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:
  * ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
  * އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: -
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް:- ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް:- ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- އިސްތިއުނާފު ބަރުދަލު ފަރާތް:
  * ނަން: ޢަބްދު ޙަސަން
  * އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު:A167225
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ސ. ހުޅުދޫ/ ކ. މާލެ
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ޖަނަވަރީމާގެ/ ލ. މާބައިދޫ

- ރަޖިސްޓްރީކުރި ތާރީޚު: 21 ޖުމާދަލްއޫލާ 1440
  27 ޖަނަވަރީ 2019
  * ނިމުނު ތާރީޚު: 19 ޛުލްޤަޢިދާ 1440
  22 ޖުލައި 2019

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރު
- ނަންބަރު: 14/O3C/2016
- ނިންމި ކޯޓު: ހައްދުންމަތީ މާބައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޖިނާއީ
- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 13-04-2016 *ނިމުނު ތާރީޚު: 22-05-2017
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުސްމާން ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ ހައްދުންމަތީ މާބައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ޤަޟިއްޔާއިން ކުރައްވާފައިވާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/14/SC (15 ނޮވެމްބަރު 2015) [illegible]

މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible]

- **ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1) ހައްދުންމަތީ މާބައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] 2011 ވަނަ އަހަރު [illegible] 05 ފެބްރުއަރީ 2012 [illegible] 19:35 [illegible]

އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] 2011 ވަނަ އަހަރު [illegible] 05 ފެބްރުއަރީ 2012 [illegible] 19:35 [illegible]

ތަޙްޤީޤުގައި އިޢުތިރާފުވެފައިވާތީ، ޒިނާ ކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ދައުލަތުން ކުރެވިދާނެކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، މިއީ ޒިނާގެ މައްސަލަ މިޝަރުޢީ ކޯޓަށް ސާބިތުވެފައިވާ ގޮތުގެ ހުކުމެއް، ޒިނާކުރިކަމަށް ވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ، އެމާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން [illegible]/ [illegible]، ހައްވާ ރައިސާގެ ގައިގާ 100 (ސަތޭކަ) އެތިފަހަރުން ހައްދު ޖަހައި 01 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ގޮފި ބަދަލުކުރުމަށް ހުކުމްކޮށް މިފަސްއާ ނިންމިއެވެ." މިފަދައިންކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

2) ހައްދުންމަތީ މާވަށު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގެ ސިޔާސަތުން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާ؛

(ހ) ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ހައްދުންމަތީ މާވަށު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާ ހައްދުންމަތީ މާވަށު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތްކުރުމުގައިވާ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ އިޢުތިރާފުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންކަމަށް ވިދާޅުވެ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް މި މައްސަލާގައި ފުރަތަމަ އިޢުތިރާފުވި ނަމަވެސް އިޢުތިރާފުވުމަށްފަހު ކޯޓުގައި އިޢުތިރާފުވުމަށްފަހު ސަބަބެއް ނެތި ޝަރުޢީ އުސޫލަކާ އެއްގޮތަށްފިޔަވައި، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތް ފުރަތަމަ އިޢުތިރާފުން ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެއްވެސް ސަބަބަކާ ނުލައި މިންވަރަށް ސާބިތުވާކަން ކަށަވަރުކުރުމުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

(ށ) ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ހައްދުންމަތީ މާވަށު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ސަފުހާ 4 ގެ ކޯޓުގައި ހިންގުނުއިރު، ކުރެއްވި ދަޢުވާގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވާ ޙުކުމްއަށް އިސްކަން ދެނިވި ކަރަތްކުރިވިޔާ އަށްވާ ބައްޔެއްކަމެ މައްސަލައިގައި ދަޢުވާގައި ބައްޔާ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މިރެދިވިޔާކަން ކަރަތްކުރުމުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

(ނ) ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ހައްދުންމަތީ މާބައިދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] ޒިނާގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދީފައި [illegible] ޢުޤޫބާތުގެ [illegible] 100 (ސަތޭކަ) [illegible] [illegible] ޖަހައި 1 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް [illegible] [illegible]، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

3) ހައްދުންމަތީ މާބައިދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގެ ސަބަބުން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ޖުޑީޝިއަލް [illegible].

(ށ) ފުރަތަމަ ނަތީޖާ: ހައްދުންމަތީ މާބައިދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2011 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 [illegible] 2012 [illegible] 19:35 [illegible] 17/2014 ([illegible] [illegible]) ގެ 27 [illegible] [illegible] (ހ) [illegible] [illegible] (ނ)ގެ [illegible] [illegible] [illegible]

ޤަރީނާގެ ގައިގާ 100 (ސަތޭކަ) [illegible] ޖަލްދު ޖެހުމާއެކު 01 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ގޭގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުކުމްކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކޮންމެ މީހަކުވެސް، އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ކޮބައިކަން އެމީހަކަށް [illegible] ބަހަކުން، ލަސްނުކޮށް އަންގައިދޭންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެމާއްދާގެ (ނ) ގައި، އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އެމީހަކާ [illegible] [illegible] (ނ) ގައި [illegible] (ބ) އަދި (ޅ) [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] ބަލާ ޤަރީނާގެ [illegible] ކޯޓުގައި [illegible] 14/O3C/2016 [illegible] ބަލާ ޤަރީނާއަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އެންމެ ބުނިޔާދީ ޙައްޤެއް ގެއްލިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ: ޒިނާގެ ކުށަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޙައްދު ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއްކަމާއި، ޒިނާ ކުރިކަން ދެގޮތަކުން ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުކުރެވޭކަމާއި، އެއީ، ޒިނާ ކުރިމީހާގެ އިޢުތިރާފުން ނުވަތަ، [illegible] 4 (ހަތަރެއް) ފިރިހެނުންގެ ހެކިބަހުން [illegible] ޒިނާކުރި މީހާގެ އިޢުތިރާފު ސާބިތުކުރުމުގެ ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރޭގައި ޒިނާކުރި ކަމަށް އިޢުތިރާފުވާ މީހާގެ ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރުމާއި [illegible] އެ އިޢުތިރާފަކީ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ވެފައިވާ [illegible] ހިމެނޭކަމާއި، އަދި ޒިނާގެ [illegible] އިޢުތިރާފުން ރުޖޫޢަވުމުގެ [illegible] ޒިނާގެ ހައްދު ޤާއިމުކުރުމުން [illegible] އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ

ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ބެލުމުން އެނގޭކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/122 މައްސަލައިގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގޭކަމުގެ.

(ނ) ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމާބެހޭ: މި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ބައްޕާ ދަރިންގެ ވަކީލުން 02 ޖޫން 2016ގައި ހުށަހެޅުއްވި ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި، ބައްޕާ ދަރިންގެ ދަޢުވާކަށް ދަރިފުޅުން ހުށަހަޅާފައިވާ ފާހަގަކޮށްފައި 05 ފެބްރުއަރީ 2012 ދުވަހު 19:35 އެކަމަކަށްވާއިރު ފުލުހުންގެ އަމުރު ޕްރޮސީޖަރގައި އޮތް ފިޔަވަޅު ކުއްޖާއަށް އޮތް ކޯޓުން ދުވަހު ޕްރޮސީޖަރގެ ސަބަބުން ފިޔަވަޅު ކުއްޖާއަށް ކުރަމުންދާ ނަމަވެސް، އެހެރީގައި ދެކިފައިވާ ނަންބަރުގެ އަންގައި އަރުވާފައިވާތީ ޕްރޮސީޖަރގެ ސަބަބުން ކައިރީގައި ބަރަށް ދަރިކަމަށާއި، އަންގައި އަރުވާފައި އަދި ރިޕޯޓް އެކަނި ދީފައިވާކަމަށް ތަޙްގީގުކުރުމަށް އެހި ދުވަސް މަތިން ޕްރޮސީޖަރ ހިނގާފައިވާކަމަށް ބުނެ، އެކަމާ މަތީގައި ދަރިފުޅުން އުފާވެއްޖެ ޕްރޮސީޖަރގެ ކަނޑާ ދަރިފުޅު ފިއްތާފައި ބުނެފައިވާކަމާއި،

މި މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލުގައި ބަޔާން ވަކީލާ ދިފާޢާ ބަޔާނުގައި އެއާ 2011 ވަނަ އަހަރު އެކަކަށް މަތިން އަންގައި އަރުވާފައިވާ ޕްރޮސީޖަރ ހިނގާފައިވާކަމަށާއި، 2012 ފެބްރުއަރީ 05 ވަނަ ދުވަހުގެ 19:35 ހާއިރު އެއާ ދުވަސްވީމާ ޖ.ނައިފަރު ޕްރޮސީޖަރގައި ވިޔަފާރި ކަމެއްގައި އެއާއި ހ.ދަރަވަންދޫ ނަންބަރުގެ، އަންގައި އަރުވާ އާއި ދިމާއިން ޕްރޮސީޖަރގެ ސަބަބުން ފިޔަވާ ދަރިފުޅުކަމަށް ހޯދައިދީފައިވާ ފޯނު ސަރުކާރަށް ދިނުމާ ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވާކަމާއި،

މި މައްސަލާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބައްޕާ ދަރިންގެ ވަކީލުން މި މައްސަލާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުއްވި ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ކޯޓުގައި ބައްޕާގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޕްރޮސީޖަރތަކަށް އިޙްތިރާމުކުރުމުގެ، ބައްޕާ ދަރިން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވެފައިވާ މި އިޖްތިހާދުގައި އެކަމާ އަދިއަދި އިޖްތިހާދުގައި، ހަމަޖެހިފައި ވިޔަފާރި ހުރިހާ ކަމެއް ވާނީ ވެފައިވާ އިޖްތިހާދުކޮށްފައިވާއިރު، ބައްޕާ ދަރިންގެ މައްސަލަ ދިރާސާ ކުރައްވާފައިވާ، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވެފައިވާ އިޖްތިހާދުތަކަށް އެނގޭން ޤާނޫނީ ޙައްޤު އިޖްތިހާދުގެ އަދިއިޖްތިހާދު ހުރިހާ ފުރުސަތު އިޖްތިހާދުކޮށްފައިވާއިރު، މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2011/SC-A/23 މައްސަލައިން އެނގޭން ޤާނޫނީކަމާއި، އެމައްސަލާގެ ފުރަގަސްކުރުން ނިންމާފައިވާ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވެއެވެ.

"....ޖިނާއީ އިޖުތިމާޢީ ޖިނާއީ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމާއި ދިފާޢުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބުން، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުގެ އިލްތިޒާމުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް ޤާއިމުކުރާ ޤަވާޢިދުތަކާއި، އުސޫލުތަކުން މަދަނީ އިޖުތިމާޢީ ޙައްޤުން ޖިނާއީ އިޖުތިމާޢީން ޢުޤޫބާތަކުގެ ... ޖިނާއީ ކޯޓުތަކުގައި މުޤާރަނާކުރެވޭ ... އިޖުތިމާޢީ ޙައްޤުތަކާއި، އެ ޙައްޤުތަކުން ބިނާކުރެވޭ ސަލާމަތާއި ފަނޑިޔާރުންގެ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ ކުރިން މައްސަލަތަކާ ފަހިކުރުމާއި ދެކެވޭ ކަންކަން އެކަށީގެން ވާނީ..." ކަމަށެވެ.

މި އުސޫލުން، އިސްލާމީ ޝަރީޢާ ޤާނޫނު ބައްލަން ކުރާ ގޮތުން ޖިނާގެ ކުރުމަކީ އިޖުތިމާޢީ އެއިޖުތިމާޢީ މައްސަލަ ބިނާކޮށް ކަނޑައެޅޭ ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރާ ނިޔާމުގެ ކުރިން ޙައްޤުވެރިން ހިމަނައި އިޖުތިމާޢީ ޙައްޤުތަކާއި އަދި އޭގައި ކުރާ ގޮތުން ނުވަތަ ކުރާ އިސްލާމީ ނުވަތަ ބޭރު ބަޔަކުން އެއިޖުތިމާޢީ ޙައްޤުވެރިންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/122 ފަސްލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދައިން، މިފަދަގޮތުގައި ބަޔާންކުރާ ޖިނާގެ ކުރުމަށް ޖަޒާ ދޭނީ ފަރާތާއި އިޖުތިމާޢީ ޙައްޤުވާ ފަރާތަށް ނަގާކަން އެނގެން އޮތެވެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ނުކުތާ: ސ.ދަރަނި/ ޝަރުޢީ ޙައްޤުގެ ކުރުގެ ދުވަސް ބަދަލުކޮށް، މިއީ މިފަދަގޮތުގެ ކުރުމުގެ ޝަރުޢީ ޙައްޤުގެ މައްސަލަ ސާބިތުވާ ފުރަތަމަ ފަރާތަކާ އެނގެން އޮންނާނީ، އެކަމުގެ މައްސަލަ އަދި ކަނޑައެޅުމުގައި މިކަމަށް ތިމާއަށް ކުރަނީ ފަދައިން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

ވީމާ، ހައްދުންމަތީ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ސަރީއައްގެ މަޢުލޫމާތުގައި ޝަރުޢީ ޙައްޤު ފަރާތާ އިޖުތިމާޢީ މައްސަލަ ބައްލަވާ ޝަރުޢީ ޙައްޤުގެ މައްސަލަ ޖިނާކުރިކަމުގައި ކުރި ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެކުރުގެ އުސޫލުތަކުގެ ނަންބަރު 17/2014 (ޖިނާއީ ކުރުގެ ޤާނޫނު) ގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ، އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 100 (ސަތޭކަ) އަލިފުނުގެ ޖިނާގެ ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުން، 01 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ގޭގައި ބަންދު ކުރުމަށް ހައްދުންމަތީ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ފަސްލުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަބަބު އަދި ޤާނޫނު އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާކަމަށް މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް ފެންނަކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ހުކުމް:

ދެންފަހެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުރުމާއެކު، [illegible] ހުޅުމާލޭ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14/O3C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ބާޠިލްކުރުމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމް ކުރީމެވެ.